

Õiguskantsler

Mati Põdra
MTÜ Lääneranna Sümfoonilise
Muusika Selts
matipodra68@gmail.com

Teie 21.08.2025 nr

Meie 22.12.2025 nr 6-4/251795/2509262

Huvikoolis käimise toetuse tingimused

Lugupeetud Mati Põdra

Palusite õiguskantsleril kontrollida, kas [Lääneranna Vallavolikogu 08.06.2023 määruse nr 50 „Huvihariduse toetamise kord“](#) (edaspidi: määrus) § 3 lõike 1 punktid 2, 5 ja 7 ning § 4 lõige 2 on põhiseaduspärased. Nende sätetega on Lääneranna Vallavolikogu kehtestanud, et väljaspool valda asuva huvikooli õppekoha tegevuskulu ja õpilase transpordikulu hüvitamisel osaleb vald muu hulgas siis, kui huvikooli õppekava on registreeritud Eesti hariduse infosüsteemis ning kui vallas ei tegutse sama tasemega huvikooli. Üks tingimus on veel see, et huvikooli õppekaval peab õppima vähemalt kuus last. Huvihariduse toetust makstakse ja transpordikulu hüvitatakse õppeaastas kuni üheksa kuu eest: 1. septembrist kuni 30. juunini.

Lääneranna Vallavolikogu on soovinud toetada vallas elavaid ja üldhariduskoolis õppivaid 7–19-aastaseid noori huvihariduse saamisel (määruse § 1). Toetus määratakse õppuritele (määruse § 7). Seega ei ole valla eesmärk toetada huvikoole. Seda kinnitas Lääneranna Vallavolikogu ka õiguskantslerile antud [vastuses](#).

Leian, et määruse § 3 lõike 1 punktides 2, 5 ja 7 ning § 4 lõikes 2 sätestatud tingimused on põhiseaduspärased. Põhiseadusega on kooskõlas, et väljaspool valda asuva huvikooli õppekoha tegevuskulu ja õpilase transpordikulu hüvitatakse juhul, kui huvikooli õppekava on registreeritud Eesti hariduse infosüsteemis, kui vallas ei tegutse sama tasemega huvikooli ning kui huvikooli õppekaval õpib vähemalt kuus last. Põhiseadusega on kooskõlas ka see, et vald maksab huvihariduse toetust ja katab transpordikulu õppeaastas kuni üheksa kuu eest, ajavahemikus 1. septembrist kuni 30. juunini.

See ei tähenda siiski, et Lääneranna Vallavolikogu ei võiks soovi korral määrust muuta ning toetada laste ja noorte huviharidust soodsamatel tingimustel.

Õigus huviharidusele

1. [Eesti Vabariigi põhiseaduse](#) (PS) § 37 lõige 1 sätestab igäihe õiguse haridusele. See õigus hõlmab ka huviharidust. Et teha haridus kättesaadavaks, peavad riik ja kohalikud omavalitsused ülal vajalikul arvul õppeasutusi (lg 2). Seaduse alusel võib avada ja pidada ka muid õppeasutusi,

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

sealhulgas erakoole. Nende koolide seast on lapsel ja tema vanemal õigus valida endale sobiv kool (lg 3). See ei tähenda aga, et lapsel ja vanemal oleks erakooli kasuks otsustades igal juhul õigus nõuda riigilt ja kohalikult omavalitsuselt erakooli õppemaksu, sealhulgas selles sisalduvate ülalpidamiskulude katmist.

2. Riik ei ole valdadele ja linnadele ette kirjutanud, millistel huvialadel, millises vormis ja kui suures mahus tuleb huvihariduse andmist lastele ja noortele korraldada. Seega on vallal neis küsimustes avar kaalumisruum. Riik ei ole ette kirjutanud ka huvihariduse toetamise reegleid. Nii on jäetud kohalike omavalitsuste endi otsustada, milliste huvialadega tegelemist ja kui suures ulatuses nad laste ja noorte õpinguid toetavad. Seega ei saa pered eeldada, et vald toetab nende valitud huvialasid alati ja nii palju, kui pered soovivad.

Õppekava olemasolu tingimus

3. Määruse § 3 lõike 1 punkt 2 sätestab, et kui vallal on raha, osaleb vald õppuri huvikooli õppekoha tegevuskulude katmises muu hulgas siis, kui huvikooli õppekava on registreeritud Eesti hariduse infosüsteemis.

4. Huvikooli on õigus pidada siis, kui see on registreeritud Eesti hariduse infosüsteemis ([huvikooli seaduse](#) (HuviKS) § 5). Erahuvikool loetakse asutatuks alates kooli ja esimese õppekava registreerimisest Eesti hariduse infosüsteemis ([erakooliseaduse](#) (EraKS) § 4 lg 2).

5. Huvikooli seaduse järgi õpetatakse huvialasid huvikoolis õppekava alusel (HuviKS § 9 lg 6). Õppekava koostatakse iga huvikooli huviala kohta ning see määrab kindlaks õppe eesmärgid ja kestuse, õppeained ning ainekavad (HuviKS § 10 lg 1 ja lg 3 punktid 1-3).

6. Kui õppekava kohta on kehtestatud huviharidusstandard ja huviala riiklik raamõppekava, peab huvikooli õppekava neile vastama (HuviKS § 10 lg 2, EraKS § 11 lg 4 p 6). Kui huviala riiklikku raamõppekava kehtestatud pole, siis peab õppekava vastama vaid huviharidusstandardile. Huviharidusstandardi on kehtestanud [haridus- ja teadusminister 21.03.2007 määrusega nr 24 „Huviharidusstandard“](#). Teadaolevalt ei ole minister ühtki riiklikku raamõppekava kehtestanud. Seega tuleb kuni riikliku raamõppekava kehtestamiseni huvikoolil oma õppekava määramisel lähtuda vaid huviharidusstandardist.

7. Kuna huvikoolis õpetatakse huvialasid õppekava alusel, mis peab olema registreeritud Eesti hariduse infosüsteemis, ei saa ka määruse § 3 lõike 1 punkti 2 pidada meelevaldseks või seaduse ja põhiseadusega vastuolus olevaks. On avalikes huvides, et õppurile antakse toetust siis, kui huviala õppekava vastab riigi kehtestatud huviharidusstandardile ja huvikooli tegevuse seaduslikkust saab ka kontrollida.

Sama tasemega huvikooli puudumise tingimus

8. Lääneranna Vallavolikogu on määruse § 3 lõike 1 punktis 5 kehtestanud, et väljaspool valda asuva huvikooli õppekoha tegevuskulu tasumisel ja transpordikulu hüvitamisel osaleb vald muu hulgas siis, kui vallas ei tegutses sama tasemega huvikooli.

9. Ilmselt soovitakse selle tingimusega soosida õppimist Lääneranna vallas ja tagada huvihariduse kättesaadavus eeskätt valla territooriumil (vt [Lääneranna Vallavolikogu selgitust](#): „Selle sätte eesmärk on tagada, et valla toetus oleks suunatud eelkõige olukordadesse, kus kohapeal ei ole

võimalik pakkuda sisuliselt samaväärset huvihariduse võimalust“). See eesmärk on põhiseadusega kooskõlas.

10. Vallavolikogu on näinud ette erandi, et toetust saavad ka need lapsed ja noored, kes soovivad ja kellel on võimalus omandada huviharidust mõnes teises vallas, kui seal pakutakse huviharidust kõrgemal või madalamal tasemel kui koduvallas.

„Sama tasemega huvikool“ on määratlemata mõiste. See tähendab, et kui vald keeldub õppurile toetust andmast, tuleb tal see mõiste sisustada ning keeldumist põhjendada. Sel juhul on võimalik ka kohtulikult kontrollida, kas valla keeldumine on õiguspärane. Lääneranna Vallavolikogu on õiguskantslerile 16.10.2025 vastuses [selgitanud](#), et „sama tasemega huvikooli“ mõiste sisustamisel arvestatakse seda, mis vanuserühma lastele või noortele huvikool õpet pakub ning millisel tasemel õpetus toimub: kas see on algtasemel tutvustav õpe, harrastajatele mõeldud regulaartreening, süvendatud õpe edasijõudnutele või juba professionaalseks ettevalmistuseks suunatud õpe.

11. Määruses võib kasutada ka määratlemata õigusmõisteid, see on põhiseaduspärane. Riigikohus on leidnud, et õigusselguse põhimõtte ei välista põhiõiguste piiramisel määratlemata õigusmõistete kasutamist (Riigikohtu 31.10.2022 otsus asjas nr [5-22-4](#), p 63; Riigikohtu 19.12.2019 otsus asjas [5-19-38/15](#), p 71). Oluline on, et määruses kasutatud määratlemata mõistet on võimalik rahuldavalt sisustada, võttes aluseks normide eesmärgi ja kujunemislugu, süstemaatilisi seoseid teiste õigusaktidega, õiguse üldpõhimõtteid ja muid olulisi asjaolusid. Seda määruse § 3 lõike 1 punktis 5 kasutatud määratlemata õigusmõiste „sama tasemega huvikool“ võimaldab.

12. Neil põhjendustel on põhiseaduspärane ka määruse § 3 lõike 1 punktis 5 kehtestatud tingimus, et väljaspool valda asuva huvikooli õppekoha tegevuskulu tasumisel ja transpordikulu hüvitamisel osaleb vald muu hulgas siis, kui vallas ei tegutse sama tasemega huvikooli.

Vähemalt kuue lapse õpetamise tingimus

13. Huvikooli õppekoha tegevuskulude katmise üks tingimus on see, et huvikooli õppekaval õpib vähemalt kuus last (määruse § 3 lg 1 p 7).

14. Selle tingimuse kehtestas volikogu 17.04.2025 määrusega nr 95. [Määruse eelnõu seletuskirjas](#) on öeldud, et määruse § 3 lõike 1 punkti 7 eesmärk on vähendada toetuse killustumist ning võtta aluseks teatav kasusaajate hulk. Eelnõu koostajad on leidnud, et kui õppekaval õpib rohkem lapsi, võib kohatasu olla väiksem. Kui [volikogus eelnõu arutati](#), selgitas vallavanem, et vald ei soovi toetada vaid n-ö ühe-kahe lapse õpetamiseks loodud huvikoolis õppimist, vaid toetada neis huvikoolides õppimist, mille huvialade vastu on huvi suurem.

15. Lääneranna Vallavolikogu selgitas õiguskantslerile saadetud [vastuses](#) veel, et määruse § 3 lõike 1 punkti 7 eesmärk on soodustada grupiviisilist huvihariduse omandamist, et arendada noorte sotsiaalseid ja koostööoskusi, ning vältida individuaalõppe rahastamist.

16. Seega soovib vald tagada, et valla lastele ja noortele oleksid kättesaadavad eeskätt huvialad, mille vastu on suurem huvi. Vald ei soovi toetada eraõpet ega õpet aladel, mis huvitavad vaid üksikuid lapsi. Sellist valla eesmärki saab pidada põhiseaduspäraseks, kuna vallal on õigus otsustada, kas toetada vaid populaarsemate huvialadega tegelemist ja jätta vähem levinud huvialadega tegelejad toetuseta. Kuigi laps või noor ei saa ise mõjutada, kui palju lapsi või noori sama õppekava vastu huvi tunneb, on tõsi ka see, et keegi ei saa eeldada, et vald nende valitud huviala alati ja sobivas mahus toetab. Seaduste kohaselt on vallal võimalik huvihariduse

kättesaadavaks tegemisel piirduda ka ainult enda peetavas huvikoolis pakutavaga. Seepärast võib põhiseaduspäraseks pidada ka seda, et vald rahastab lapse või noore õpet üksnes siis, kui huvikooli õppekaval õpib vähemalt kuus last.

Toetuse maksmine üheksa kuu eest

17. Huvihariduse toetust makstakse ja transpordikulu kaetakse määruse § 4 lõike 2 kohaselt õppeaastas kuni üheksa kuu eest: 1. septembrist kuni 30. juunini.

18. Huviks § 12 lõige 1 sätestab, et õppeaasta koosneb õppeperioodist ja õppevaheaegadest, ning lõige 2, et õppeperiood ja õppevaheajad sätestatakse huvikooli põhimääruses. Seega ei näe huvikooli seadus ette, et õppeperiood kestab huvikoolis üheksa kuud või et huvikoolis algab õppevaheaeg 1. juulil ja lõpeb 31. augustil. Ka erakooliseaduse järgi ei pea erahuvikoolis olema koolivaheaega (EraKS § 13 lõige 3). See tähendab, et kui (era)huvikool seda soovib, võib koolivaheaja ette näha, aga vaheaja pidamise kohustust ei ole.

19. Lääneranna Vallavolikogu põhjendas määruse § 4 lõiget 2 sellega, et kuna raha on piiratult, saab üheksa kuu piirangu tõttu toetust jagada rohkematele lastele ja noortele. Arvestades et enamik huvikoole tegutseb samas rütmis üldhariduskoolidega, lihtsustavad seatud piirangud toetuse administreerimist (vt [vallavolikogu vastuse](#) punktist 2). Seega on kõnealused piirangud seatud huvihariduse laiema kättesaadavuse tagamise ja raha kokkuhoiu eesmärgil.

20. Kuna seadus ei näe ette, mis tingimustel peab vald huvihariduse saamist toetama, võib vald vabalt otsustada, kas ja kui palju huvihariduse omandamist toetada. Nii võib vald otsustada ka seda, et (era)huvikoolis käimist toetakse vaid kindlatel kuudel aastas ning ülejäänud kuudel katavad huvitegevuse kulud täiel määral vanemad. Seega ei pea vald toetuse andmisel arvestama, et (era)huvikool pole koolivaheaega ette näinud ja et õppetegevus toimub aastaringelt, kümnel kuul aastas, peamiselt suvel vms.

Kokkuvõttes ei saa ka seda tingimust pidada põhiseadusvastaseks.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Teadmiseks: Lääneranna Vallavolikogu, Lääneranna Vallavalitsus